Publicatieblad
van de Europese Unie

NL
C-serie

C/2026/3927

1.9.2026

AANBEVELING VAN DE RAAD

van 10 juli 2026

inzake het economisch, sociaal, werkgelegenheids-, structuur- en begrotingsbeleid van Letland

(C/2026/3927)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 121, lid 2, en artikel 148, lid 4,

Gezien Verordening (EU) 2024/1263 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2024 betreffende de doeltreffende coördinatie van het economisch beleid en betreffende het multilaterale begrotingstoezicht en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad [1], en met name artikel 3, lid 3,

Gezien de aanbeveling van de Europese Commissie,

Gezien de resoluties van het Europees Parlement,

Gezien de conclusies van de Europese Raad,

Gezien het advies van het Comité voor de werkgelegenheid,

Gezien het advies van het Economisch en Financieel Comité,

Gezien het advies van het Comité voor sociale bescherming,

Gezien het advies van het Comité voor de economische politiek,

Overwegende hetgeen volgt:

(1) Verordening (EU) 2024/1263 bevat de doelstellingen van het kader voor economische governance, dat erop gericht is gezonde en houdbare overheidsfinanciën, duurzame en inclusieve groei, alsook veerkracht te bevorderen door middel van hervormingen en investeringen, en buitensporige overheidstekorten te voorkomen. In die verordening is bepaald dat de Raad en de Commissie in het kader van het Europees Semester multilateraal toezicht uitoefenen overeenkomstig de doelstellingen en vereisten van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU). Het Europees Semester omvat met name de opstelling van en het toezicht op de uitvoering van landspecifieke aanbevelingen.

[1] Verordening (EU) 2024/1263 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2024 betreffende de doeltreffende coördinatie van het economisch beleid en betreffende het multilaterale begrotingstoezicht en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad (PB L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

(2) Op 25 november 2025 heeft de Commissie een advies over het ontwerpbegrotingsplan 2026 van Letland goedgekeurd. Tevens heeft de Commissie op die datum op grond van Verordening (EU) nr. 1176/2011 het waarschuwingsmechanismeverslag 2026 goedgekeurd, waarin zij Letland niet noemt als een van de lidstaten waarvoor een diepgaande evaluatie nodig is. Ook heeft de Commissie een aanbeveling goedgekeurd voor een aanbeveling van de Raad over het economisch beleid van de eurozone, alsook voor een aanbeveling van de Raad over menselijk kapitaal in de Europese Unie, en een voorstel gedaan voor het gezamenlijk verslag over de werkgelegenheid voor 2026, waarin de uitvoering van de werkgelegenheidsrichtsnoeren en de beginselen van de Europese pijler van sociale rechten wordt geanalyseerd. De Raad heeft de aanbeveling over het economisch beleid van de eurozone ([2]) aangenomen op 21 april 2026, en het gezamenlijk verslag over de werkgelegenheid en de aanbeveling over menselijk kapitaal op 9 maart 2026.

(3) Op 29 januari 2025 heeft de Commissie het kompas voor concurrentievermogen gepubliceerd, een strategisch kader dat de komende vijf jaar het mondiale concurrentievermogen van de Unie moet stimuleren. Daarin worden de drie transformatievereisten innovatie, decarbonisatie en concurrentievermogen, en veiligheid genoemd als kritieke pijlers voor duurzame economische groei. Sinds de bekendmaking ervan heeft het kompas voor concurrentievermogen gediend als uitgangspunt voor de werkzaamheden in het kader van het Europees Semester en zorgt het ervoor dat het economisch beleid van de lidstaten in overeenstemming is met de strategische doelstellingen van de EU, waarbij een uniforme aanpak van economische governance wordt opgezet ter bevordering van duurzame groei, innovatie en veerkracht in de Unie.

(4) In 2026 blijft het Europees Semester voor coördinatie van het economisch beleid parallel verlopen met de slotfase van de uitvoering van de herstel- en veerkrachtfaciliteit ([3]). Herstel- en veerkrachtplannen zijn, samen met financiering in het kader van het cohesiebeleid, van essentieel belang gebleken voor de verwezenlijking van de beleidsprioriteiten van het Europees Semester, aangezien met de plannen alle of een aanzienlijk deel van de uitdagingen die in de relevante landspecifieke aanbevelingen van de recente cycli zijn aangehaald, moesten worden aangepakt, en in de door het Europees cohesiebeleid gefinancierde programma's rekening moest worden gehouden met de landspecifieke aanbevelingen. Nu de herstel- en veerkrachtfaciliteit bijna ten einde loopt, blijft het van essentieel belang om de hervormingen en investeringen die in het kader daarvan worden ondersteund en uitgevoerd, vol te houden, met name die welke bijdragen tot de aanpak van de uitdagingen die in de landspecifieke aanbevelingen zijn vastgesteld, en erop voort te bouwen.

(5) Op 3 juni 2026 heeft de Commissie het landverslag 2026 voor Letland bekendgemaakt. Daarin is de vooruitgang beoordeeld die Letland heeft geboekt bij de uitvoering van de landspecifieke aanbevelingen voor 2025 en is de balans opgemaakt van de uitvoering door Letland van het herstel- en veerkrachtplan. Op basis van die analyse zijn in het landverslag de dringendste uitdagingen voor Letland in kaart gebracht. Ook is daarin de vooruitgang beoordeeld die Letland heeft geboekt bij de uitvoering van de Europese pijler van sociale rechten en bij de verwezenlijking van de kerndoelen van de Unie inzake werkgelegenheid, vaardigheden en vermindering van armoede en sociale uitsluiting, alsook bij de verwezenlijking van de duurzameontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties.

(6) Op 21 januari 2025 heeft de Raad, op basis van de beoordeling en de aanbeveling van de Commissie, een aanbeveling aangenomen tot goedkeuring van het nationaal budgettair-structureel plan voor de middellange termijn van Letland ([4]). Het plan bestrijkt de periode 2025 tot en met 2028 en bevat een begrotingsaanpassing die over vier jaar is gespreid. De Raad heeft de volgende maximale groeipercentages van de netto-uitgaven aanbevolen: 5,9 % in 2025, 3,6 % in 2026, 3,4 % in 2027 en 3,3 % in 2028; deze stemmen overeen met de maximale cumulatieve groeipercentages die zijn berekend op basis van referentiejaar 2023, namelijk 15,5 % in 2025, 19,7 % in 2026, 23,8 % in 2027 en 27,9 % in 2028.

([2]) PB C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.

([3]) Verordening (EU) 2021/241 van het Europees Parlement en de Raad van 12 februari 2021 tot instelling van de herstel- en veerkrachtfaciliteit (PB L 57 van 18.2.2021, blz. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([4]) Aanbeveling van de Raad van 21 januari 2025 tot goedkeuring van het nationaal budgettair-structureel plan voor de middellange termijn van Letland (PB C, C/2025/652, 10.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/652/oj).

(7) De Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne en de gevolgen daarvan vormen een existentiële uitdaging voor de Europese Unie. De Commissie heeft de lidstaten uitgenodigd te verzoeken om een gecoördineerde activering van de nationale ontsnappingsclausule van het stabiliteits- en groeipact ter ondersteuning van de inspanningen van de EU om tot een snelle en aanzienlijke verhoging van de defensie-uitgaven te komen ([5]), en dit voorstel is door de Europese Raad van 6 maart 2025 positief ontvangen. Naar aanleiding van het verzoek van Letland heeft de Raad op 8 juli 2025 op aanbeveling van de Commissie een aanbeveling aangenomen op grond waarvan Letland mag afwijken van de aanbevolen maximale groeipercentages van de netto-uitgaven ([6]). De periode waarin de nationale ontsnappingsclausule wordt geactiveerd (2025-2028) stelt Letland in staat de overheidsuitgaven te herprioriteren of de overheidsinkomsten te verhogen, zodat aanhoudend hogere defensie-uitgaven de houdbaarheid van de begroting op middellange termijn niet in gevaar zouden brengen.

(8) Op 30 april 2026 heeft Letland zijn jaarlijkse voortgangsverslag 2026 ([7]) ingediend over de naleving van de aanbevolen maximale groeipercentages van de netto-uitgaven en de uitvoering van hervormingen en investeringen als antwoord op de belangrijkste uitdagingen zoals benoemd in de landspecifieke aanbevelingen van het Europees Semester. Het jaarlijkse voortgangsverslag weerspiegelt ook de halfjaarlijkse verslaglegging van Letland over de vooruitgang bij de uitvoering van zijn herstel- en veerkrachtplan overeenkomstig artikel 27 van Verordening (EU) 2021/241.

(9) De groei van het reële bbp in 2025 bedroeg 2,1 % en de GICP-inflatie 3,8 %. Volgens de voorjaarsprognoses 2026 van de Commissie zal het reële bbp in 2026 groeien met 1,4 % en in 2027 met 1,6 %, bij een GICP-inflatie van 3,6 % in 2026 en 2,2 % in 2027.

(10) Volgens gegevens van Eurostat ([8]) is het overheidstekort van Letland gestegen van 1,8 % van het bbp in 2024 tot 2,5 % van het bbp in 2025. De stijging van het tekort in 2025 was hoofdzakelijk het gevolg van het ongunstige fiscale effect van de hervorming van de inkomstenbelasting en een daling van de inkomsten uit onroerend goed, die wordt beïnvloed door lagere dividenduitkeringen van staatsbedrijven en lagere rente-inkomsten. Op basis van de op de afsluitdatum van de prognoses bekende beleidsmaatregelen wordt in de voorjaarsprognoses 2026 van de Commissie uitgegaan van een tekort van 3,3 % van het bbp in 2026 en 4,3 % van het bbp in 2027. De stijging in 2026 wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door hogere investeringen (waaronder in defensie), stijgende rentekosten en voortgezette groei van de sociale overdrachten, voornamelijk als gevolg van de indexering van de pensioenen en uitkeringen met een hoger percentage dan de economische groei, en een toenemend aantal pensioengerechtigden. De verdere verhoging van het tekort in 2027 is hoofdzakelijk het gevolg van verdere effecten van de hervorming van de inkomstenbelasting en de daling van de inkomsten uit onroerend goed, alsmede een scherpe stijging van de defensie-uitgaven, naast de voortgezette sterke groei van de sociale overdrachten.

(11) Uitgaande van de ramingen van de Commissie was de begrotingskoers ([9]), die zowel op nationaal niveau als door de EU gefinancierde uitgaven omvat, in 2025 expansief, met 1,1 % van het bbp. Deze zal in 2026 naar verwachting expansief zijn, met 1,5 % van het bbp, en in 2027 grotendeels neutraal.

([5]) Mededeling van de Commissie, "Hogere defensie-uitgaven opvangen binnen het stabiliteits- en groeipact", Brussel, 19 maart 2025 (C (2025) 2000 final).

([6]) Aanbeveling van de Raad van 8 juli 2025 houdende toestemming voor Letland om af te wijken van de in Verordening (EU) 2024/1263 van de Raad vastgestelde maximale groeipercentages van de netto-uitgaven (activering van de nationale ontsnappingsclausule) (PB C, C/2025/3970, 20.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3970/oj).

([7]) De jaarlijkse voortgangsverslagen 2026 zijn beschikbaar op: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

([8]) Euro-indicatoren van Eurostat, 22 april 2026.

([9]) De begrotingskoers wordt gedefinieerd als een maatstaf van de jaarlijkse verandering in de onderliggende begrotingssituatie van de overheid. Op basis daarvan wordt de economische impuls beoordeeld die uitgaat van het begrotingsbeleid – zowel het op nationaal niveau gefinancierde beleid als het beleid dat uit de EU-begroting wordt gefinancierd. De begrotingskoers wordt gemeten als het verschil tussen i) het groeipotentieel op middellange termijn en ii) de verandering in de primaire uitgaven (discretionaire maatregelen aan de ontvangstenzijde niet meegerekend), inclusief de uitgaven gefinancierd door niet terug te betalen steun (subsidies) uit de herstel- en veerkrachtfaciliteit en andere Uniefondsen.

(12) Volgens gegevens van Eurostat ([10]) is de overheidsschuld van Letland gestegen van 46,2 % van het bbp eind 2024 tot 46,9 % van het bbp eind 2025. De stijging van de schuldquote in 2025 is hoofdzakelijk het gevolg van het begrotingstekort en een positieve stock-flow adjustment. Op basis van de op de afsluitdatum van de voorjaarsprognoses 2026 van de Commissie bekende beleidsmaatregelen wordt er in die prognoses van uitgegaan dat de schuldquote zal stijgen tot 48,8 % eind 2026 en verder tot 53,8 % eind 2027. De stijgingen in 2026 en 2027 zijn hoofdzakelijk het gevolg van hoge primaire tekorten en opwaartse stock-flow adjustments onder invloed van de komende aflossing van euro-obligaties.

(13) Volgens gegevens van Eurostat ([11]) bedroegen de totale defensie-uitgaven van de overheid in Letland 3,2 % van het bbp in 2025, wat neerkomt op een stijging van 0,7 procentpunt van het bbp ten opzichte van het referentiejaar 2021. In de voorjaarsprognoses 2026 van de Commissie wordt ervan uitgegaan dat deze in 2026 4,1 % van het bbp zullen bedragen, wat neerkomt op een stijging met 1,7 procentpunt van het bbp ten opzichte van 2021 ([12]).

(14) De Unie wordt nog steeds geconfronteerd met risico's op verstoringen van de energievoorziening en hoge prijsvolatiliteit, die worden verergerd door geopolitieke spanningen met gevolgen voor de mondiale olie- en gasmarkten. Uit de ervaring met de energiecrisis van 2022-2023 is gebleken dat brede en niet-gerichte maatregelen hoge begrotingskosten met zich meebrengen en in sociaal en economisch opzicht inefficiënt zijn. Sinds het uitbreken van de oorlog in het Midden-Oosten in februari 2026 heeft Letland budgettaire beleidsmaatregelen vastgesteld om de gevolgen van de hoge energieprijzen voor huishoudens en bedrijven te verzachten ([13]). Deze maatregelen omvatten een niet-gerichte verlaging van de accijnzen op diesel en een gerichte verlaging van de accijnzen op landbouwdiesel, beide van 1 april tot en met 30 juni 2026. Volgens de voorjaarsprognoses 2026 van de Commissie bedragen de begrotingskosten van deze maatregelen in 2026 minder dan 0,1 % van het bbp. Volgens de ramingen van de Commissie zouden de begrotingskosten hiervan 0,1 % van het bbp in 2026 bedragen indien deze maatregelen tot eind 2026 van kracht blijven.

(15) Volgens de berekeningen van de Commissie stegen de netto-uitgaven van Letland met 5,0 % in 2025 en met 10,2 % cumulatief in 2024 en 2025. De groei van de netto-uitgaven in 2025 ligt onder het aanbevolen maximale groeipercentage. Wanneer 2024 en 2025 samen worden beschouwd, komt ook het cumulatieve groeipercentage van de netto-uitgaven uit onder het aanbevolen maximale groeipercentage.

(16) Volgens de berekeningen van de Commissie zullen de netto-uitgaven van Letland naar verwachting toenemen met 6,7 % in 2026 en met 17,5 % cumulatief in 2024, 2025 en 2026. De verwachte groei van de netto-uitgaven in 2026 ligt boven het aanbevolen maximale groeipercentage, met een afwijking van 1,2 % van het bbp op jaarbasis. Wanneer 2024, 2025 en 2026 samen worden beschouwd, komt het verwachte cumulatieve groeipercentage van de netto-uitgaven uit onder het aanbevolen maximale groeipercentage ([14]).

([10]) Euro-indicatoren van Eurostat, 22 april 2026.
([11]) Eurostat, overheidsuitgaven door classificatie van overheidsfuncties (COFOG).
([12]) De NAVO-definitie van defensie-uitgaven verschilt van de COFOG-definitie van defensie-uitgaven. Bovendien kunnen er verschillen optreden als gevolg van het moment waarop de uitgaven worden geboekt, met name in het geval van militaire uitrusting, aangezien de NAVO-rapportage niet verloopt volgens de nationale boekhoudregels voor het moment van boeking.
([13]) Dit weerspiegelt de situatie op de afsluitdatum van de voorjaarsprognoses 2026 van de Commissie (4 mei 2026).
([14]) Omdat Letland gebruikmaakt van de flexibiliteit uit hoofde van de nationale ontsnappingsclausule, wordt de beoordeling van de naleving hoofdzakelijk gebaseerd op die laatste vergelijking.

(17) Op 3 juni 2026 heeft de Commissie een verslag in het kader van artikel 126, lid 3, VWEU ([15]) vastgesteld. In dat verslag werd de situatie van Letland ten aanzien van het tekortcriterium beoordeeld, aangezien het geplande overheidstekort voor 2026 de referentiewaarde van 3 % van het bbp overschrijdt. In het verslag werd geconcludeerd dat, in voorkomend geval rekening houdend met alle relevante factoren, aan het tekortcriterium door Letland is voldaan. In het licht van deze beoordeling en na bestudering van het advies van het bij artikel 126, lid 4, VWEU ingestelde Economisch en Financieel Comité heeft de Commissie niet voorgesteld om een procedure bij buitensporige tekorten in te stellen.

(18) De overheidsfinanciën staan onder druk om het hoofd te kunnen bieden aan structurele uitgavenbehoeften. De huidige jaarbegroting en het begrotingskader voor de middellange termijn omvatten toezeggingen van hogere door schuld gefinancierde defensie-uitgaven, maar bieden onvoldoende financiering voor gezondheidszorg en sociale bescherming. Lage overheidsuitgaven in de gezondheidszorg blijven een negatieve invloed hebben op de toegankelijkheid van de zorg, terwijl de toereikendheid van de pensioenen volgens de prognoses zeer laag blijft op middellange en lange termijn. Om te zorgen voor voldoende financiering van de belangrijkste prioriteiten en tegelijkertijd de houdbaarheid van de overheidsfinanciën te waarborgen, is een brede aanpak nodig, waaronder het verhogen van de belastinginkomsten, het verkleinen van de schaduweconomie en het verbeteren van de doelmatigheid van de uitgaven.

(19) Voorts wordt Letland als lidstaat aan de oostelijke buitengrens van de EU geconfronteerd met druk op de uitgaven in verband met defensie en de weerbaarheid ten aanzien van hybride dreigingen, zoals IT-verstoringen van kritieke infrastructuur en binnendringende drones, en met specifieke uitdagingen met gevolgen voor de dynamiek van de economische en sociale ontwikkeling. De Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne verergert niet alleen enkele van de reeds aanwezige structurele uitdagingen, maar verhoogt tevens de druk op veiligheid, verstoort grensoverschrijdende economische activiteiten en verlaagt de aantrekkelijkheid voor investeerders. Hoewel Letland zijn defensie-uitgaven reeds aanzienlijk heeft verhoogd, zijn als gevolg van veiligheidsuitdagingen verdere investeringen vereist in civiele bescherming en paraatheid, evenals in militaire mobiliteit. Dergelijke investeringen zouden een dubbel voordeel kunnen opleveren: ze pakken veiligheidsuitdagingen aan en bieden kansen voor de economieën van de regio.

(20) De belastinginkomsten van Letland bedroegen in 2024 34,9 % van het bbp en bleven daarmee onder het gemiddelde in de EU van 39,4 %. Letland blijft sterk afhankelijk van belastingen op consumptie en arbeid als zijn belangrijkste inkomstenbronnen. Belastingen op kapitaal (waaronder vennootschapsbelasting) en vastgoed maken een kleiner deel van de belastingmix uit dan in andere lidstaten van de EU. In 2025 en 2026 heeft Letland bescheiden verhogingen van de belastingen op kapitaal en diverse belastingen op consumptie doorgevoerd die minder schadelijk zijn voor de groei en beleidsdoelen schragen (waaronder accijnzen op brandstoffen, tabak, alcohol en frisdrank, belasting op bedrijfswagens en belasting op gokken en loterijen). De aanvullende inkomsten uit deze belastingen zijn echter meer dan tenietgedaan door de inkomstenverlagende gevolgen van de hervorming in 2025 van de belasting op arbeid.

(21) Volgens enquêtegegevens uit 2024 blijft de schaduweconomie groot, namelijk 21,4 % van het bbp, grotendeels als gevolg van het hoge aandeel van niet-aangegeven salarissen (“zwarte lonen”). Hoewel Letland maatregelen uitvoert met het oog op een betere opsporing van niet-betaling of ontduiking van belastingen, zoals verplichte elektronische facturering voor transacties en het belastingbetalerswaarderingssysteem, zijn verdere inspanningen vereist om digitale instrumenten te verbeteren, vrijwillige naleving te bevorderen en handhavingsmechanismen te versterken.

(22) Anders dan in voorafgaande jaren de praktijk was, werd bij het opstellen van de begroting voor 2026 het merendeel van de in uitgaventoetsingen geïdentificeerde bezuinigingen ingezet voor het financieren van de belangrijkste overheidsprioriteiten. Het proces in 2026 was een prijzenswaardige verschuiving in de benadering, maar het zou voor Letland gunstig zijn om deze praktijk in toekomstige begrotingen nader te institutionaliseren en de reikwijdte en ambitie van uitgaventoetsingen uit te breiden. Verdere stappen voor het invoeren van resultaatgerichte budgettering kunnen ook bijdragen tot versterking van de kwaliteit en doelmatigheid van de overheidsuitgaven.

([15]) Verslag van de Commissie opgesteld overeenkomstig artikel 126, lid 3, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, 3.6.2026 (COM(2026) 302 final).

(23) De systematische, daadwerkelijke en tijdige betrokkenheid van lokale en regionale autoriteiten, sociale partners, maatschappelijke organisaties en andere relevante belanghebbenden blijft van essentieel belang om te zorgen voor een breed gevoelde verantwoordelijkheid voor de succesvolle uitvoering van de financieringsinstrumenten van de Unie, ook in de context van het Europees Semester.

(24) In Letland ligt het uitvoeringstempo voor de cohesiebeleidsprogramma's, die steun omvatten uit het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling (EFRO), het Fonds voor een rechtvaardige transitie (JTF), het Europees Sociaal Fonds Plus (ESF+) en het Cohesiefonds, boven het gemiddelde tempo op EU-niveau, zowel bij de projectselectie als bij betalingen. Het is belangrijk om de huidige dynamiek vast te houden en tegelijkertijd het effect van investeringen in de praktijk te maximaliseren. Letland onderneemt in het kader van zijn cohesiebeleidsprogramma's al acties om het concurrentievermogen en de groei te bevorderen. Toch kan op sommige gebieden verdere versterking van de uitvoering vereist zijn, met name met betrekking tot grootschalige infrastructuur, vervoer en het opschalen van de steun voor kleine en middelgrote ondernemingen ("kmo's") in regio's buiten de hoofdstad. Het is van essentieel belang ervoor te zorgen dat de nieuwe investeringen die Letland in zijn tussentijdse evaluatie van de cohesiebeleidsfondsen heeft vastgesteld, met name die welke verband houden met de vijf prioriteiten die in de verordening inzake de tussentijdse evaluatie ([16]) zijn vastgesteld, snel en doeltreffend worden gerealiseerd.

(25) Letland wordt geconfronteerd met uitdagingen met betrekking tot toegang tot financiering, onderzoek en innovatie, energie-efficiëntie, duurzaam vervoer, beheer van hulpbronnen, tekorten aan arbeidskrachten en vaardigheden, sociale bescherming, toegang tot gezondheidszorg en huisvesting.

(26) Hoewel sinds 2024 meer leningen worden verstrekt dankzij het versoepelde monetaire beleid, hebben zich geen significante structurele veranderingen voorgedaan in de leningen van banken aan bedrijven. Door overheidsinitiatieven zijn de kredietvoorwaarden voor huishoudens verbeterd, met name door vereenvoudiging van de voorwaarden voor herfinanciering van hypotheken, maar de kredietvoorwaarden voor bedrijven zijn grotendeels ongewijzigd gebleven. Letland heeft enkele regelingen voor overheidssteun uitgevoerd, hoofdzakelijk via Altum, de financiële overheidsinstelling voor ontwikkeling, waaronder een overheidsgarantiekader, een programma voor grote investeringen, steun voor investeringen op het gebied van de groene transitie (zoals de levering van gecentraliseerde verwarming en biomethaanproductie), evenals initiatieven op het gebied van innovatie, economische weerbaarheid en voor militair of tweeërlei gebruik bestemde producten. Er zijn meer inspanningen nodig ter ondersteuning van de investeringen van bedrijven in digitale transitie, waaronder het verhogen van de elementaire digitale intensiteit. Er is onverminderd sprake van strenge zekerheidsvereisten en hoge rente, in het bijzonder buiten Riga, ondanks de robuuste financiële gezondheid van de banken. De kapitaalmarkt van Letland is nog altijd onderontwikkeld. Er zijn nog steeds uitdagingen voor wat betreft het uitbreiden van de financieringsmogelijkheden ten opzichte van de traditionele bronnen, wat te zien is aan de lage aandelenmarktkapitalisatie en de beperkte inzet van genoteerde aandelen en obligaties voor financiering. Investeringen van durfkapitaal lopen achter bij het gemiddelde in de EU, gehinderd door zwakke particuliere financiering, terwijl de Letse pensioenfondsen worden gekenmerkt door beperkte binnenlandse investering en lage rendementen. Het bevorderen van mobiliteit van kredietnemers en concurrentie op de markt voor bedrijfsleningen, voortgezette inspanningen om overheidsleningen en waarborgregelingen te versterken, en het activeren van kapitaalmarkten zou de toegang tot financiering kunnen verbeteren.

(27) Het lage niveau van O&O-uitgaven in Letland, met name uit particuliere bron, blijft de innovatie beperken, zoals te zien is aan het aantal octrooiaanvragen per miljard bbp, dat nog altijd minder dan de helft van het gemiddelde in de EU is. De samenwerking tussen bedrijven en universiteiten is nog altijd beperkt, wat de overdracht van kennis vertraagt. Bedrijven melden lange, ingewikkelde procedures bij hun interactie met onderzoeksinstellingen en onderzoekers hebben geen stimulansen om zich bezig te houden met toegepaste projecten. Deze uitdagingen hebben geleid tot een zwakke productiviteitsgroei, met name buiten de hoofdstedelijke regio, die wordt verergerd door een lage kapitaalintensiteit en beperkte sectorale herallocatie. De activiteit van start-ups loopt ook achter op die in Estland en Litouwen, met minder nieuwe registraties per jaar. Ondanks het gunstige regelgevingsklimaat zijn de ecosystemen voor start-ups en scale-ups nog altijd onderontwikkeld, als gevolg van gefragmenteerde en beperkte financiële steun. Met het oog op de aanpak van deze kwesties zouden strategisch ontworpen financiële steun, zoals die waarbij particuliere medefinanciering of het in dienst nemen van onderzoekers geëist wordt, en voortgang op het gebied van de hervorming van het hoger onderwijs ter stimulering van de samenwerking met de industrie, kunnen bijdragen tot het opbouwen van capaciteit en het stimuleren van innovatie, waardoor de O&I-betrokkenheid zou worden verbreed en de productiviteit verbeterd. Langetermijnbeleid om de groei van start-ups in Letland te ondersteunen en investering in O&O te stimuleren, waaronder steun voor O&O-arbeidsplaatsen in de particuliere sector, zou ook de groei van de totale factorproductiviteit op de langere termijn versterken.

([16]) Verordening (EU) 2025/1914 van het Europees Parlement en de Raad van 18 september 2025 tot wijziging van Verordening (EU) 2021/1058 en Verordening (EU) 2021/1056 wat betreft specifieke maatregelen voor het aanpakken van strategische uitdagingen in het kader van de tussentijdse evaluatie.

(28) In 2025 wekte Letland 73 % van zijn netstroom op uit hernieuwbare energie (een van de hoogste percentages in de EU). Het grootste deel van deze productie kwam uit waterkracht. Hoewel de geïnstalleerde zonne-energiecapaciteit de afgelopen jaren is gegroeid, is de windcapaciteit slechts marginaal uitgebreid. Vanwege de beperkte ruimte om waterkracht nog verder uit te breiden, is het opschalen van wind- en zonne-energie van cruciaal belang om de blootstelling aan de volatiele prijzen voor fossiele brandstoffen en de afhankelijkheden te verminderen. Recente wet- en regelgevingsinitiatieven hebben de netcongestie enigszins verlicht, maar het netwachtrijbeheer zou kunnen worden verbeterd, bijvoorbeeld door afstand te nemen van de "wie het eerst komt, het eerst maalt"-benadering en richting een aanpak te gaan die prioriteit geeft aan financieel levensvatbare projecten die al in de startblokken staan. Voorts zijn maatregelen vereist om het afgeven van vergunningen voor hernieuwbare energieprojecten sneller te laten verlopen. Ten slotte zou, ondanks de reeds lopende inspanningen, het proces van het aanwijzen van gebieden voor de versnelde uitrol van hernieuwbare energie nog sneller kunnen verlopen.

(29) De Letse stroomconsumenten zijn nog altijd blootgesteld aan volatiele prijspieken, met name in perioden met lage opbrengsten uit hernieuwbare energie wanneer het systeem afhankelijker is van kostbare opwekking met fossiele brandstoffen en geïmporteerde stroom, wat het aanhoudende belang onderstreept van het bevorderen van niet op fossiele brandstoffen gebaseerde flexibiliteitsoplossingen zoals energieopslag en vraagrespons. In 2025 werden twee door EU-financiering ondersteunde batterijopslagsystemen in bedrijf gesteld, die belangrijke flexibiliteitsdiensten zijn beginnen leveren. Recente aanpassingen van de regelgeving hebben de vergunningsprocedures voor op één locatie gevestigde projecten voor opslag en hernieuwbare energie vereenvoudigd. Er zou meer gedaan kunnen worden om consumenten en exploitanten in staat te stellen het Letse elektriciteitsstelsel van flexibiliteit te voorzien, bijvoorbeeld door het bevorderen van onafhankelijke aggregatoren van kleinschalige vraag, een verschuiving naar elektriciteitscontracten met dynamische prijsbepaling en het uitvoeren van verkennende flexibiliteitsprojecten met grotere spelers.

(30) Hoewel het aan de gebouwensector toerekenbare eindverbruik van energie de afgelopen jaren is afgenomen, is deze sector nog altijd een grote energieafnemer in het land en zijn verdere maatregelen vereist om de doelstellingen voor 2030 op het gebied van renovatie en energie-efficiëntie te halen. In 2025 zijn wet- en regelgevingsinitiatieven uitgevoerd om de renovatiepercentages te verbeteren, waaronder herzieningen van de stem- en besluitvormingsregels voor flatgebouwen. Dit is met name relevant gezien het grote aantal flatgebouwen dat van vóór 1990 stamt. Steunregelingen voor energie-efficiëntie zijn nog altijd afhankelijk van overheidsfinanciering, hoofdzakelijk door de EU. Het zou gunstig voor Letland kunnen zijn om meer particuliere financiering aan te trekken, bijvoorbeeld door het aanbieden van meer financiële instrumenten en risicobeheersingsopties, waarbij de op subsidies gebaseerde steun zich zou kunnen concentreren op meer kwetsbare huishoudens. Er zijn specifieke inspanningen vereist voor het stimuleren van elektrificatie en de invoering van energie-efficiënte koolstofarme technologieën voor verwarming en koeling, welke het merendeel van het eindverbruik van energie door woningen voor hun rekening nemen.

(31) Hoewel Letland stappen heeft ondernomen om de vervoerssector te decarboniseren, vormt deze nog altijd een van de grootste bronnen van broeikasgasuitstoot in het land. Het wegvervoer is voor 92 % afhankelijk van fossiele brandstoffen en verantwoordelijk voor 83 % van de vervoersemissies. De Wet op vervoersenergie, eind 2025 aangenomen en van kracht met ingang van 1 januari 2026, biedt het kader voor het behalen van de RED III-doelstellingen in de vervoerssector. Het gebruik van elektrische privévoertuigen is licht gestegen van 0,8 % in 2024 naar 1,05 % in 2025, terwijl de oplaadinfrastructuur voor lichte voertuigen in 2025 is verdubbeld, zij het vanuit een laag uitgangspunt en met een beperkte dekking voor zware bedrijfsvoertuigen. Het zou daarom voor Letland gunstig kunnen zijn om het gebruik van emissiearme en emissievrije voertuigen verder te stimuleren, waaronder voor zijn bedrijfsvoertuigen, en de oplaadinfrastructuur uit te breiden, met name voor zware bedrijfsvoertuigen. hoewel 90 % van de passagierstreinen op elektriciteit werken, is het goederenvervoer nog altijd afhankelijk van diesel. De totale elektrificatie van de spoorwegen in Letland bedraagt slechts 14 %, vergeleken met het EU-gemiddelde van 57 %. Naar verwachting zal de voltooiing van Rail Baltica leiden tot strategische integratie van Letland in het Europese spoorwegnet en de spoorwegdekking aanzienlijk verbeteren, terwijl tegelijkertijd de overschakeling van weg- naar spoorvervoer wordt vergemakkelijkt, waardoor de verdere terugdringing van broeikasgasuitstoot uit het vervoer wordt ondersteund.

(32) Letland staat voor uitdagingen in zijn overgang naar een circulaire economie en de productiviteit van hulpbronnen bedraagt momenteel circa de helft van het EU-gemiddelde. Letland heeft zijn broeikasgasemissies aanzienlijk verminderd in de productiesector, maar de energie-intensiteit van de Letse industrie is nog altijd een van de hoogste in de EU. Hoewel Letland zijn afvalbeheersysteem heeft verbeterd door het invoeren van gescheiden inzameling van textiel in 2025 en de lancering van een inleversysteem voor e-sigaretten in 2026, en het een goed recyclingpercentage heeft voor specifieke afvalstromen (plastic verpakkingsmateriaal, bouw- en sloopafval), bedroeg het percentage circulair materiaalgebruik in 2024 slechts de helft van het gemiddelde in de EU (6,8 % ten opzichte van 12,2 % voor de EU), wat dus verder zou kunnen worden verbeterd. Bijna de helft van het stedelijk afval van Letland gaat nog altijd naar stortplaatsen. Letland ligt niet op koers om zijn doelstelling voor koolstofverwijdering te halen. In 2020-2023 was de stijging van de broeikasgasemissies in de LULUCF-sector het cumulatieve resultaat van hogere houtkappercentages en hogere sterfte in volgroeide bossen.

(33) In het licht van de cruciale rol van menselijk kapitaal bij het versterken van het concurrentievermogen en de strategische autonomie van de Unie heeft de Raad de lidstaten in 2026 aanbevolen dringend actie te ondernemen om iets te doen aan de structurele uitdagingen in verband met menselijk kapitaal op het vlak van vaardigheden, onderwijs en opleiding, die het concurrentievermogen belemmeren. De tot Letland gerichte landspecifieke aanbevelingen 2026 kunnen bijdragen tot de uitvoering van de aanbeveling van de Raad over menselijk kapitaal in de Unie.

(34) Tekorten aan arbeidskrachten en vaardigheden, onder meer in de STEM-sectoren, onderwijs, onderzoek en digitalisering, evenals in de sociale en de zorgsector, blijven het concurrentievermogen belemmeren. Tekorten aan arbeidskrachten in sectoren zoals energieproductie en fabricage zijn nog altijd hoog en worden de komende tientallen jaren nog intenser. De verbetering van arbeidsomstandigheden kan helpen om geschoolde werknemers aan te trekken en te behouden, ook in sectoren zoals onderwijs, gezondheidszorg en sociale zorg. Voorts ondermijnt het lage aantal afgestudeerden op het gebied van wetenschap, technologie, engineering en wiskunde (STEM) en het tekort aan arbeidskrachten in het onderzoek de innovatiecapaciteit en het concurrentievermogen van Letland. Letland presteert ondermaats op het gebied van digitale vaardigheden, met name digitale basisvaardigheden. Op dit gebied staat het op de op drie na laagste rang in de EU, wat ook gevolgen heeft voor de digitalisering van kmo's. Ondanks de recente inspanningen blijft het Letse volwassenenonderwijs gefragmenteerd en niet volledig afgestemd op de behoeften van de arbeidsmarkt. Letland zou kunnen profiteren van een versterking van de langetermijnplanning in het volwassenenonderwijs door het vaststellen van een nationale strategie op het gebied van de ontwikkeling van menselijk kapitaal. Actief arbeidsmarktbeleid en beroepsonderwijs zouden beter kunnen worden gekoppeld aan behoeften op de arbeidsmarkt door nauwe samenwerking met werkgeversorganisaties en vakbonden.

(35) Letland heeft nog altijd te maken met een hoge mate van ongelijkheid, waarbij de inkomenskwintielverhouding is gestegen van 6,28 in 2024 tot 6,68 in 2025, aanzienlijk boven het EU-gemiddelde van 4,62. Voorts is het percentage mensen met risico op armoede en sociale uitsluiting in 2024 weliswaar gedaald tot 24,3 %, maar ligt dit nog altijd boven het gemiddelde in de EU van 21 %. Het percentage risico op armoede is in het bijzonder hoog voor kwetsbare groepen, zoals ouderen, mensen met een handicap en eenoudergezinnen. Dit is de weerslag van de relatief lage dekking en de lage toereikendheid van sociale bescherming, in het bijzonder met betrekking tot de niet op premie- of bijdragebetaling berustende uitkeringen. Het effect van andere sociale overdrachten dan pensioenen, dat al een van de laagste in de EU was, is voor het tweede opeenvolgende jaar gedaald. Voor personen met een handicap is de dekking van de speciale verzorgingstoelagen laag en zijn de bestaande toelagen niet gestegen naar evenredigheid met de inflatie. Ondanks enkele recente maatregelen is de toereikendheid van ouderdomspensioenen nog altijd een van de laagste in de EU, waarbij het geaggregeerde vervangingspercentage zonder een beleidsreactie de komende jaren naar verwachting nog verder zal verslechteren. Sociale dienstverlening en langdurige zorg, met name de thuiszorg, zijn nog altijd onderontwikkeld. Voorts houden regionale verschillen in economische en sociale ontwikkeling aan. Grensgebieden met Rusland en Belarus, in het bijzonder Latgale, en plattelandsgebieden, worden in het bijzonder getroffen door ontvolking, een lager opleidingsniveau en beperkte toegang tot zorg en sociale dienstverlening, wat de risico's van sociale uitsluiting en armoede versterkt. Het aanpakken van deze uitdagingen zou ook bijdragen tot de ondersteuning van opwaartse sociale convergentie, in overeenstemming met de tweede landenanalyse van de diensten van de Commissie van het kader voor sociale convergentie ([17]).

(36) De gezondheidsresultaten in Letland vertonen weinig verbetering: het land heeft een van de laagste levensverwachtingscijfers van de EU en hoge percentages vermijdbare sterfte. Ondanks enige bijkomende financiering hebben lage overheidsuitgaven voor gezondheidszorg gevolgen voor de veerkracht van het systeem en blijven ze de toegang tot hoogwaardige zorg belemmeren, zoals te zien is aan de lange wachttijden en de hoge eigen bijdragen als gevolg van het beperkte wettelijke basispakket. Hoewel de overheid enkele maatregelen heeft genomen om de hoge eigen bijdragen aan te pakken, waaronder een uitbreiding met de lijst van voor vergoeding in aanmerking komende geneesmiddelen en een verhoging van het vergoedingspercentage, vormen hoge eigen bijdragen nog altijd een onevenredige financiële last voor huishoudens met een laag inkomen, waardoor de ongelijkheden in de gezondheidsresultaten worden verergerd, met hoge niveaus van onvervulde medische behoeften voor de bevolking als geheel tot gevolg. Daarnaast lijden medische instellingen onder een ernstig tekort aan zorgmedewerkers, waarbij de slechte arbeidsomstandigheden leiden tot problemen met werving en personeelsbehoud. Het aanpakken van de hoge werkdruk, een structurele verhoging van de salarissen in de publieke zorgsector en betere carrièrekansen zouden kunnen helpen meer personeel aan te trekken in de sector. Gedragsgerelateerde risicofactoren, zoals excessief alcoholgebruik, roken en gebrek aan lichaamsbeweging, blijven belangrijke oorzaken van slechte gezondheidsresultaten. Dit zou kunnen worden tegengegaan door het versterken van preventief gezondheidsbeleid, waaronder bevolkingsonderzoeken en volksgezondheidscampagnes.

([17]) SWD(2026) 122 final – Second-stage country analysis on social convergence in line with the Social Convergence Framework (SCF), 2026.

(37) De Letse woningvoorraad is nog altijd verouderd en ontoereikend, met name voor wat betreft de energie-efficiëntie, als gevolg van jaren van onderinvestering en de grote hoeveelheid flatgebouwen die vóór 1990 zijn gebouwd. Dit plaatst financiële druk op huishoudens, in het bijzonder in het licht van de stijgende energiekosten. Sterke regionale en sociaal-economische ongelijkheden belemmeren de ontwikkeling en renovatie van woningen, met name buiten Riga. Daarbij zijn de huurmarkt en de sociale woningmarkt nog altijd onderontwikkeld. Toegang tot sociale huisvesting wordt voornamelijk geboden op grond van inkomen en is niet goed afgestemd op de behoeften van mensen met een handicap. De benadering "eerst huisvesting" is onderontwikkeld en beperkt zich tot de hoofdstedelijke regio Riga. Alles tezamen blijft dakloosheid een aanhoudende sociale uitdaging die onvoldoende wordt aangepakt door nationaal beleid. Het tekort aan hoogwaardige en betaalbare woningen ondermijnt de arbeidsmobiliteit en het sociaal welzijn. Letland heeft enkele steunregelingen voor de bouw van betaalbare woningen in de regio's uitgevoerd, hoofdzakelijk via Altum, de financiële overheidsinstelling voor ontwikkeling, maar er zijn meer inspanningen vereist om de sociale woningvoorraad uit te breiden en de kwaliteit en toereikendheid van de huisvesting te verbeteren, onder meer door middel van renovaties en energieverbeteringen, in het bijzonder buiten de hoofdstedelijke regio.

(38) Aangezien de economieën van de lidstaten van de eurozone in hoge mate met elkaar zijn verweven en zij collectief bijdragen tot de werking van de economische en monetaire unie, heeft de Raad in 2026 de lidstaten van de eurozone aanbevolen actie te ondernemen, onder meer via hun herstel- en veerkrachtplannen, teneinde uitvoering te geven aan de aanbeveling van 2026 over het economisch beleid van de eurozone. Voor Letland draagt aanbeveling 1 bij tot de uitvoering van de eerste, tweede en derde aanbeveling over de eurozone, aanbeveling 2 tot de uitvoering van de vierde aanbeveling over de eurozone, aanbeveling 3 tot de uitvoering van de zevende, negende en tiende aanbeveling over de eurozone, aanbeveling 4 tot de uitvoering van de zevende aanbeveling over de eurozone, en aanbeveling 5 tot de uitvoering van de vijfde aanbeveling over de eurozone,

BEVEELT AAN dat Letland in 2026 en 2027 de volgende acties onderneemt:

1. Zich blijven houden aan de maximale groeipercentages van de netto-uitgaven die de Raad op 21 januari 2025 heeft aanbevolen en daarbij gebruikmaken van de flexibiliteit uit hoofde van de door de Raad geactiveerde nationale ontsnappingsclausule. De defensiegereedheid verhogen, en tegelijkertijd de schuldhoudbaarheid waarborgen en zorgen voor een efficiënte besteding van de uitgaven en een geleidelijke aanpassing van de begroting om structureel hogere defensie-uitgaven te kunnen financieren. Ervoor zorgen dat maatregelen die worden genomen om de gevolgen van de stijgende energieprijzen te verzachten, tijdelijk zijn, dat ze gericht zijn op de bescherming van kwetsbare huishoudens of op de behoeften van energie-intensieve bedrijven, dat ze stimulansen voor energiebesparing in stand houden en dat de begrotingskosten van die maatregelen verenigbaar zijn met de toezeggingen binnen het begrotingskader van de EU. De overheidsfinanciën geschikt maken om het hoofd te bieden aan structurele uitgavenbehoeften, onder meer voor defensie en weerbaarheid tegen hybride dreigingen, gezondheidszorg en sociale bescherming, bijvoorbeeld door de belastingheffing uit te breiden tot bronnen die minder groeiremmend zijn, maatregelen te bevorderen waardoor informele of niet-aangegeven activiteiten naar de formele economie worden verplaatst en de praktijk te integreren van de heroriëntatie van uitgaven naar prioritaire gebieden op basis van evaluaties van de overheidsuitgaven, terwijl tegelijkertijd de reikwijdte en ambitie daarvan worden uitgebreid.

2. Zorgen voor continuïteit van de hervormingen en investeringen die in het kader van de herstel- en veerkrachtfaciliteit worden uitgevoerd. De uitvoeringsdynamiek voor de cohesiebeleidsprogramma's vasthouden, in voorkomend geval voortbouwend op de heroriëntatie naar strategische prioriteiten en de flexibiliteit die zijn overeengekomen in de context van de tussentijdse evaluatie van het kader voor het cohesiebeleid. De unieke uitdagingen op sociaal-economisch gebied en op het gebied van veiligheid en civiele paraatheid aanpakken waarmee met name regio's aan de oostelijke buitengrens van de EU worden geconfronteerd, waaronder de noodzaak om te investeren in infrastructuur voor tweeërlei gebruik.

3. De toegang tot financiering voor kleine en middelgrote ondernemingen verbeteren, ook buiten de hoofdstedelijke regio, onder meer door het stimuleren van concurrentie in de financiële sector en door de ontwikkeling van de kapitaalmarkt. De digitalisering van bedrijven, met name kleine en middelgrote ondernemingen faciliteren. Particuliere investeringen in onderzoek en innovatie stimuleren, onder meer door de samenwerking tussen bedrijven en universiteiten te versterken, de administratieve lasten voor publiek-private partnerschappen terug te dringen en de vermarkting van onderzoek en opschaling van innovatie te ondersteunen.

4. De uitrol van hernieuwbare energie voortzetten, onder meer door verbetering van het vergunningstelsel, het aanwijzen van gebieden voor de versnelde uitrol van hernieuwbare energie en het bevorderen van niet op fossiele brandstof gebaseerde flexibiliteitsoplossingen. Energie-efficiëntie en decarbonisatie in gebouwen opschalen. De decarbonisatie van het vervoer versnellen, onder meer door een versnelde voltooiing van Rail Baltica. De hulpbronnenefficiëntie verbeteren en de overgang naar een circulaire economie bevorderen door middel van eco-innovatie en praktijken voor duurzaam beheer van hulpbronnen.

5. Tekorten aan arbeidskrachten en vaardigheden aanpakken, onder meer door gerichte bijscholing en omscholing van volwassenen om aan de behoeften van de arbeidsmarkt te beantwoorden en door betere arbeidsomstandigheden. De sociale bescherming versterken om armoede en ongelijkheid te verminderen, onder meer door de toereikendheid van ouderdomspensioenen en de toegang tot hoogwaardige sociale dienstverlening te verbeteren. De toereikendheid en toegankelijkheid van het gezondheidsstelsel versterken om de gezondheidsresultaten te verbeteren, onder meer door toereikende personele en financiële middelen ter beschikking te stellen, het wettelijke uitkeringspakket te verbreden, de eigen bijdragen te verminderen en preventieve gezondheidsmaatregelen te versterken. De beschikbaarheid en kwaliteit van betaalbare en sociale huisvesting vergroten, in het bijzonder buiten de hoofdstedelijke regio.

Gedaan te Brussel, 10 juli 2026.

Voor de Raad

De voorzitter

S. HARRIS